

נחלקו (מנחות ע"ג:) רבי יוסי הגלילי ורבי

עקיבא אם דוקא עולות וכו':

ובמדרש תנחומא אמרו למה אמר אדם

ולא אמר איש, ירצה לומר

כי יחטא האדם באדם הראשון שהתחיל

לחטא יביא קרבן עד כאן. הנה ממשמעות

דברי המדרש משמע כי אדם הראשון שוגג

היה שהרי אין מביאין קרבן אלא על חטא

שוגג, וזה מכון למה שפרשתי בפרשת

בראשית בפסוק (ג' י"ב) היא נתנה לי וגו'.

וכונת המדרש הוא כי בא ה' להתנהג עם

בני ישראל מה שלא נהג בן עם אדם

הראשון. כי אדם הראשון חטא ונקנסה

עליו מיתה ולא הועיל לו הבאת קרבן,

ולזה יועיל. ואמרו שהתחיל לחטא, נתן

הטעם למה לא נהג ה' כמו בן עם אדם

הראשון, כי אדם התחיל לחטא ולא קדם

לו בחינת הרע להכריחו לחטא, מה שאין

בן הבאים אחריו כבר קדם להם בחינת

החטא בנפשם, וזה לך אות הברית אשר

ערל בשרו וצוה ה' למול מה שלא היה

בן לאדם הראשון ולדרך זה השפילתי לישוב

חקירה אחת אשר שפט לאדם על עון

ראשון משפט מות ולא חש למדתו ברוך

הוא ודכתיב (איוב ל"ג) פעמים שלוש עם

גבר, ואדרבא משפט צבור יש לו להעביר

לו גם עון ג' דכתיב (עמוס ב') על ג' פשעי

ישראל וגו'. כי יש טעם נכון בדבר, כי

ביום ברא ה' האדם החליטו בבחינת הטוב

באין פסלת שהיא בחינת הרע המטה את

האדם מדרך הטוב ובחטאו נמשך בחינת

הרע ונעשה סג לכול נפש איש ישראל

אור יקר

ובמדרש תנחומא אמרו. לא מצאתי

במדרש תנחומא שלפנינו [הוא

במד' תנחומא שלפנינו, דפוס ירושלים (אות ח')

(המגי"ה)].

וצוה ה' למול, מה שלא היה כן לאדה"ר.

[במדרש שוחר טוב (ט, ז) אי' שאדה"ר

נולד מהול, מ"מ לא נצטוו בהטפת דם ברית.

(המגי"ה)].

דכתיב פעמים שלש עם גבר. ביומא (פו):

תניא אמר ר' יוסי בר' יהודה עבר

אדם עבירה פעם ראשונה מוחלין לו, שניה

מוחלין לו, שלישית מוחלין לו, רביעית אין

מוחלין לו, שנאמר (עמוס ב, ו) כה אמר ה' על

שלשה פשעי ישראל ועל ארבעה לא אשיבנו,

ואומר (איוב לג, כט) הן כל אלה יפעל אל, פעמים

שלש עם גבר. מאי ואומר וכי תימא הני מילי

בצבור אבל ביחיד לא, תא שמע הן כל אלה

יפעל אל, פעמים שלש עם גבר. והנה הפס'

הן כל אלה דמוקי הש"ס ביחיד, משמע דהיחיד

אין לו משפט קבוע להעביר לו תמיד גם עון

ג', דהלשון פעמים שלש משמע לפעמים פעמים

ולפעמים גם שלש, אבל הפס' על שלשה פשעי

ישראל דמוקי בצבור, משמע דהמשפט קבוע

לצבור להעביר להם גם עון ג', ואדם הראשון

שהיה האילן הגדול, כלל העולם כלו, משפט

צבור יש לו [המג"א (או"ח סי' קי"ט סק"ד) כתב דכשרבים

צריכים לו כרבים דמי], ודו"ק.